

Zarządzenie Nr 4/2024
Dyrektora Centrum Usług Wspólnych w Łochowie

z dnia 14 lutego 2024 r.

w sprawie wprowadzenia standardów ochrony małoletnich

Na podstawie art. 22b ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U z 2023 poz. 1304 r. ze zm.) zarządza się, co nasteruje:

§ 1.

Wprowadza się standardy ochrony małoletnich w Centrum Usług Wspólnych w Łochowie stanowiące załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Zobowiązuje się wszystkich pracowników Centrum Usług Wspólnych w Łochowie do zapoznania z Zarządzeniem i potwierdzenie tego faktu własnoręcznym podpisem

§ 3.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 15 lutego 2024 r.

Standardy ochrony małoletnich w Centrum Usług Wspólnych w Łochowie

Preambuła

Najważniejszą zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Centrum Usług Wspólnych (dalej zwane CUW) jest działanie podejmowane dla szeroko rozumianego dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Każdy pracownik traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownik CUW, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

Rozdział I

Bezpieczny kontakt z dziećmi

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

§ 1.

1. Każdy pracownik przed dopuszczeniem do realizacji obowiązków przedkłada Centrum Usług Wspólnych w Łochowie (dalej Centrum):
  - a) informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189 a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 172 ze zm.) lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach państwa obcego;
  - b) oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat oraz informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej, związanej z kontaktem z dziećmi a w przypadku, gdy prawo tych państw nie wymaga wydawania informacji w powyższym zakresie- informację z rejestru karnego danego państwa (jeśli dotyczy);
  - c) pisemne oświadczenie w zakresie wskazanym powyżej jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja nie przewiduje jej sporządzenia lub też państwo nie prowadzi rejestru karnego (jeśli dotyczy)
2. W przypadku powzięcia informacji o wszczęciu wobec pracownika postępowania karnego o jedno z przestępstw, o którym mowa w ust. 1 pkt a) należy niezwłocznie odsunąć ją od wszelkich form kontaktu z dziećmi i przenieść na stanowisko pracy, na którym kontakt ten nie występuje lub rozważyć zakończenie umowy z tą osobą.

§ 2.

1. Pracownicy i współpracownicy nie mogą prowadzić z dziećmi korespondencji mailowej. W przypadku rozpoczęcia prywatnej rozmowy z wykorzystaniem mediów społecznościowych przez samo dziecko pracownik nie kontynuuje rozmowy i poleca dziecku zgłoszenie się do niej/niego w miejscu wykonywania obowiązków służbowych. Zasada ta nie dotyczy sytuacji zagrożenia życia i zdrowia dziecka. W takim przypadku pracownik może kontynuować rozmowę, lecz zobowiązany jest jednocześnie powiadomić swojego bezpośredniego przełożonego o kontakcie z dzieckiem i przyczynach tego kontaktu. Powiadomienie powinno być w miarę możliwości dokonane pisemnie lub mailowo.
2. W komunikacji z dziećmi pracownik zobowiązany jest:
  - a) zachować cierpliwość i szacunek,
  - b) słuchać uważnie dziecka i udzielać mu odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji,
  - c) szanować prawo dziecka do prywatności;
  - e) zapewniać dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć pracownikowi i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.
3. Pracownikowi zabrania się:
  - a) zawstydzania, upokarzania, lekceważenia i obrażania dziecka oraz podnoszenia głosu na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci,
  - b) ujawniania informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci; obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej,
  - c) zachowywania się w obecności dziecka w sposób niestosowny; obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby itp.)
4. Pracownik zobowiązany jest:
  - a) traktować równo wszystkie dzieci bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd,
  - b) unikać faworyzowania dzieci.
5. Uznaje się sytuacje, w których fizyczny kontakt pracownika z dzieckiem może być stosowany i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest on odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny.
6. Pracownik zobowiązany jest:

- a) kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. pomoc przy wejściu do autobusu szkolnego) i zachowując świadomość, że nawet przy jego dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie,
  - b) być zawsze przygotowanym na wyjaśnienie swoich działań,
  - c) zachować szczególną ostrożność wobec dziecka, które doświadczyło nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania; takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi; w takich sytuacjach pracownik powinien reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
7. Pracownikowi zabrania się:
- a) bicia, szturchania, popychania oraz naruszania integralności fizycznej dziecka w jakikolwiek inny sposób,
  - b) dotykania dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny,

§ 3.

1. Pracownicy CUW posiadają odpowiednią wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.
2. Pracownicy CUW uczestniczą systematycznie w działaniach edukacyjnych podnoszących ich kompetencje w zakresie rozpoznawania czynników krzywdzenia dzieci oraz im udzielania właściwej i skutecznej pomocy ;
3. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy CUW, którzy pozostają z dzieckiem/jego rodziną w bezpośrednim kontakcie podejmują rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi uczestnika, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy. Podstawą dalszej pracy jest opracowany dla dziecka Plan Pracy, którego realizacja podlega cyklicznej ocenie. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka w ramach kadry, pracownicy przekazują tą informację bezpośrednio przełożonemu.

Rozdział II

Procedury interwencji w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dziecka

a. Zasady ogólne

§ 4.

1. Na potrzeby niniejszego dokumentu przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa dzieci:
  - a. popełniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem);
  - b. doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem, takiej jak np. krzyk, kary fizyczne, poniżanie;

2. Na potrzeby niniejszego dokumentu wyróżniono procedury interwencji w przypadku podejrzenia działania na szkodę dziecka przez:

- c. Pracownika
- d. inne osoby trzecie
- e. rodziców/opiekunów prawnych
- f. inne dziecko

§ 5.

1. W przypadku podjęcia podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji bezpośrednio przełożonemu. Notatka musi mieć formę pisemną
2. Interwencja prowadzona jest przez dyrektora CUW.
3. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony osoby wyznaczonej do prowadzenia interwencji, wówczas interwencja będzie prowadzona przez głównego księgowego CUW.
4. Do udziału w interwencji można doprosić specjalistów, w szczególności psychologów i pedagogów, celem skorzystania z ich pomocy przy rozmowie z dzieckiem o trudnych doświadczeniach.
5. W przypadku podejrzenia, iż osoba odbierająca dziecko może nie być zdolna do zapewnienia mu właściwej opieki, np. ze względu na podejrzenie zażycie środka odurzającego lub alkoholu należy odmówić wydania dziecka i powiadomić opiekuna (jeśli chodzi o osobę upoważnioną) lub policję, jeśli odbierającym dziecko jest opiekun. O zaistniałej sytuacji informowany jest dyrektor CUW.

§ 6.

W przypadku podejrzenia, że na szkodę dziecka zostało popełnione przestępstwo, należy o tym niezwłocznie powiadomić policję lub właściwą rejonowo prokuraturę. Poinformowania służb dokonuje dyrektor CUW .

§ 7.

1. Z przebiegu każdej interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi załącznik nr 1 do niniejszej Polityki. Kartę załącza się do akt osobowych pracownika
2. Wszyscy pracownicy i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
3. W przypadku gdy podejrzenie zagrożenia bezpieczeństwa dziecka zgłosili opiekunowie dziecka (rodzice/prawni opiekunowie), a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.

b. Krzywdzenie ze strony pracownika

§ 8.

1. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez pracownika CUW , osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich form kontaktu z dziećmi do czasu wyjaśnienia sprawy.
2. Dyrektor CUW:
  - a) przeprowadza rozmowę z dzieckiem, starając się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji (załącznik nr 1).
  - b) organizuje spotkanie z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych wyspecjalizowanych instytucji.
3. W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo, sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury. Wzór zawiadomienia znajduje się w Załączniku nr 2.
4. W przypadku gdy pracownik dopuścił się wobec dziecka innej formy krzywdzenia niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę, należy zbadać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności wysłuchać pracownika podejrzanego o krzywdzenie, dziecko oraz innych świadków zdarzenia. W sytuacji gdy naruszenie dobra dziecka jest znaczne, w szczególności gdy doszło do rażącej dyskryminacji lub naruszenia godności dziecka, należy rozważyć rozwiązanie stosunku prawnego z osobą, która dopuściła się krzywdzenia, lub zarekomendować takie rozwiązanie zwierzchnikom tej osoby.

c. Krzywdzenie przez inne osoby trzecie

§ 9.

1. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez osobę trzecią (obcą, bądź spokrewnioną) dyrektor CUW powiadamia policję o całym zdarzeniu.

d. Krzywdzenie ze strony rodziców/opiekunów

§ 10.

1. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez rodziców/opiekunów dyrektor CUW powiadamia policję o całym zdarzeniu.

e. Krzywdzenie rówieśnicze

§ 11.

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez inne dziecko należy zgłosić zaistniałe zdarzenie do dyrektora CUW, który jest zobowiązany zgłosić całe zdarzenie rodzicom /opiekunom dziecka podejrzanego, że jest krzywdzone.
2. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję poprzez pisemne zawiadomienie, zachowując strategię komunikacji z **§ 9** lub **§10**

3. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie, zachowując strategię komunikacji z § 9 lub §10.

Rozdział III **Zasady ochrony danych osobowych dziecka**

§ 12.

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 z późn. zm.).

2. Pracownik CUW ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza, oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem. Naruszenie tego obowiązku może prowadzić do natychmiastowego (w tym dyscyplinarnego – w przypadku pracowników) rozwiązania umowy.

3. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.

4. Współpracownicy pracujący w oparciu o stałe umowy cywilnoprawne mogą mieć dostęp do danych osobowych wrażliwych pod warunkiem uprzedniego zawarcia umowy powierzenia przetwarzania tychże danych.

5. Wszyscy pracownicy CUW przed podjęciem pracy są obligatoryjnie szkoleni z przepisów i zasad dotyczących ochrony danych osobowych oraz zdają test lub w inny sposób wykazują się znajomością i zrozumieniem tej problematyki. Każdego roku prowadzona jest ewaluacja ochrony danych osobowych oraz organizowane jest szkolenie przypominające z zasad ochrony danych osobowych.

§ 13.

Pracownik lub współpracownik CUW może wykorzystać informacje o dziecku w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości dziecka oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację dziecka.

§ 14.

1. Pracownik CUW nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o dziecku ani jego opiece.

2. Pracownik CUW nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego opiekuna. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.

Rozdział IV

Zasady ochrony wizerunku dziecka

§ 15.

1. Pracownicy CUW , uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewniają ochronę wizerunku dziecka.
2. Nie pozwalają na robienie zdjęć dzieciom podczas przejazdu autobusem szkolnym w żadnej sytuacji.

§ 16.

1. Pracownikowi CUW nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) podczas przejazdu autobusem szkolnym

Rozdział V

Monitoring stosowania Standardów

§ 17.

1. Osobą odpowiedzialną za Standardy ochrony małoletnich jest specjalista ds. obsługi szkół – Pani Izabela Rojek .
2. Osoba, o której mowa w punkcie poprzedzającym, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Standardów ochrony małoletnich, za reagowanie na sygnały naruszenia Standardów oraz za proponowanie zmian w Standardach.
3. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, przeprowadza wśród pracowników raz na rok ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów ochrony małoletnich. Wzór ankiety stanowi załącznik nr 3 do niniejszych Standardów.
4. W ankiecie pracownicy mogą proponować zmiany Standardów oraz wskazywać naruszenia Standardów ochrony małoletnich.
5. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników i współpracowników ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi CUW.
6. W przypadku zaistnienia potrzeby modyfikacji, wprowadza w porozumieniu z dyrektorem CUW do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom oraz współpracownikom nowe brzmienie Standardów.

Rozdział VI

Objaśnienie terminów

§ 18.

1. Pracownikiem CUW jest osoba zatrudniona w placówce, na podstawie umowy o pracę.
2. Dzieckiem jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.

3. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
4. Przez zagrożenie bezpieczeństwa dziecka lub krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie przestępstwa lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie bądź też zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
5. Przestępstwem jest zachowanie człowieka uznawane za społecznie szkodliwe i z tego względu zabronione przez ustawę.
6. Czynem karalnym jest zachowanie człowieka uznane za społecznie szkodliwe, które stanowiłoby przestępstwo, gdyby zostało popełnione przez osobę w wieku powyżej 17 roku życia.
7. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.
8. Właściwy sąd rodzinny oznacza najbliższy sąd rejonowy wydział rodzinny i nieletnich.

Rozdział VII

Przepisy końcowe

§ 19.

1. Standardy ochrony małoletnich wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Za zapoznanie pracowników ze Standardami jest odpowiedzialny specjalista ds. obsługi szkół – Pani Izabela Rojek.

Dzieciom trzeba dać to co im się należy, a będą dobre
 Kazimierz Lisiecki „Dziadek”

Załącznik nr 1 do Standardów ochrony małoletnich w Centrum Usług Wspólnych w Łochowie

Karta interwencji

Imię i nazwisko dziecka		
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
Spotkania z opiekunami dziecka	Data	Opis spotkania
Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	<ul style="list-style-type: none"> • zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, • wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, • inny rodzaj interwencji. Jaki? 	
Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji		
Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka uzyskała informacje o wynikach/działaniach rodziców	Data	Działanie

Dzieciom trzeba dać to co im się należy, a będą dobre
Kazimierz Lisiecki „Dziadek”

Załącznik nr 2 do Standardów ochrony małoletnich w Centrum Usług Wspólnych
w Łochowie

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

Łochów, dnia ..... r.

Prokuratura Rejonowa w .....^[1] L. Dz. ....

Zawiadamiający: ..... z siedzibą w .....

reprezentowana przez: .....

adres do korespondencji: .....

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Niniejszym składam zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa
.....na szkodę małoletniego ..... (imię
i nazwisko, data urodzenia) przez ..... (imię i nazwisko
domniemanego sprawcy).

Uzasadnienie

W trakcie wykonywania przez ..... (imię i nazwisko
pracownika/wolontariusza) czynności służbowych - wobec
małoletniej.....(imię i nazwisko), dziecko ujawniło niepokojące treści
dotyczące relacji z .....^[2].

Dalszy opis podejrzenia popełnienia przestępstwa

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Mając na uwadze powyższe informacje, a także dobro i bezpieczeństwo
małoletniej/małoletniego wnoszę o wszczęcie postępowania w tej sprawie.

Dzieciom trzeba dać to co im się należy, a będą dobre
Kazimierz Lisiecki „Dziadek”

Osobą mogącą udzielić więcej informacji jest ..... (imię, nazwisko, telefon, adres do korespondencji).

Wszelką korespondencję w sprawie proszę przysyłać na adres korespondencyjny, z powołaniem się na numer i liczbę dziennika pisma.

.....

podpis osoby upoważnionej

[1] Zawiadomienie należy złożyć do Prokuratury Rejonowej właściwej ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa.

[2] Opis sytuacji, która miała miejsce. Należy uzupełnić zgodnie z tym, co się wydarzyło (ważne jest, by zaznaczyć np.: kiedy i gdzie miało miejsce zdarzenie, kto mógł je widzieć/wiedzieć o nim, kto mógł popełnić przestępstwo).

Załącznik nr 3 do Standardów ochrony małoletnich w Centrum Usług Wspólnych
w Łochowie

Monitoring standardów-ankieta

	TAK	NIE
1. Czy znasz Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w placówce, w której pracujesz?		
2. Czy znasz treść dokumentu Standardy Ochrony Małoletnich?		
3. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
4. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
5. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach Ochrony Małoletnich przez innego pracownika?		
5a. Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowiedź opisowa)		
5b. Czy podjąłeś/aś jakieś działania: jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? (odpowiedź opisowa)		
6. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów ochrony małoletnich?(odpowiedź opisowa)		